

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ИНСТИТУТ ЗА ИСТОРИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Издание №	201 г.
Број № <u>570</u>	дата <u>24.07</u> 2015 г.
София 1113, бул. Шипченски проход № 52, бл. 17 Тел: 02/ 973 20 98 ; факс: 02/ 970 21 91	

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Стоян Германов

*член на Научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ,
по професионално направление 2.2, научна област 05.03.06
(ДВ, бр. 26/07.04.2015 г.)*

Гл. ас. д-р Димитър Йонов Митев представя за участие в конкурса за академичната длъжност "ДОЦЕНТ" значителна по обем и съдържание научна продукция: два документални сборника, 14 статии и студии, от които две на английски език и монографията "Бяло море - изгубената мечта" (България, Великобритания и тракийският въпрос).

Още с появата си на научното поле д-р Митев очертава своите изследователски интереси към политиката на Великобритания - една от великите сили, чието поведение оказва съдбоносно значение върху България след Първата световна война. Благодарение на сериозната си езикова подготовка (владеенето на английски и ползването на френски и руски език), той проучва, обработва и публикува основния масив от документи за Борис III в британските архиви. Несъмнен принос е проследяването и разкриване дейността на българския монарх през един от критичните периоди за България през погледа на британската дипломация (1919-1941). Същата последователна и прецизна работа се вижда и от публикуваните документи за защита на българското малцинство в останалите извън България територии ("От Скопие до Женева"). Разглеждайки българският малцинствен въпрос в Обществото на народите д-р Митев застъпва "една доста крайна, но трудно оспорима теза" (с. 6). Нейната същност е, че системата за покровителството на малцинствата, създадена от победителите след Първата световна война, има за цел тяхното асимилиране и денационализация. Достатъчно е да се погледне положението във Вардарска и Егейска Македония, където са унищожени духовните огнища на българското население - църкви, манастири, училища, читалища, книжнина; прогонени или са физически ликвидирани духовните водачи. Като висша форма на лицемерие гръцките власти съчиняват печално известния абецедър. Изследователски приносен характер притежават архивните документи за българските военнопленници след Първата световна война, за ВМРО и Александър Протогеров.

Документалните публикации на д-р Митев са сериозен научен принос в българската архивистика. Съпроводени с аналитична част, предговор и коментарни бележки, те отварят вратата за нови изследвания за ролята и мястото на България на Балканите и в международните отношения между двете световни войни.

В поредица от статии и студии в научния печат и сборници на БАН авторът разглежда различни аспекти на българския национален въпрос през призмата на българо-английските отношения. На базата на документи от Форин офис Митев изследва позицията на Великобритания за ВМРО и тревогите, които предизвиква организацията сред управляващите среди в Кралството, българо-югославската криза, бежанския заем и др. Въпреки че във Великобритания действа Балканският комитет, който заема сравнително една по-справедлива позиция към организацията на македонските българи, и консерваторите и двете лейбъристски правителства, с незначителни нюанси, провеждат една и съща политика, разработена от професионални политици и анализатори в Меморандумите от 1924 и 1930 г. Изобщо целта е македонският въпрос да не достига до ОН освен в краен случай. Затова, както посочва д-р Митев, британската външна политика е насочена от една страна към упражняване натиск върху българското правителство и от друга - отслабване на ВМРО, разчитайки на естествената ѝ смърт. Що се отнася до положението във Вардарска Македония Форин офис се задоволява в отделни случаи със съвети към югославското правителство, придържайки се към правилото: "Под чиято власт живее, такъв ще стане", т.е. денационализация и сърбизация на българското население.

Сериозно постижение в научно-изследователската дейност на д-р Митев е монографията "Бяло море - изгубената мечта (България, Великобритания и тракийският въпрос 1918-1923)". С научния анализ на новоиздирени архивни документи той показва безпочвената и наивна вяра на земеделското правителство, че може да реши тракийският въпрос с прекалена отстъпчивост към югославската страна. Стамболийски и правителството не могат или не искат да разберат, че Западна Тракия всъщност е загубена още с договора от 1920 г., както и да схванат стратегическия замисъл на британската политика - да не се допусне България до егейския бряг. И всичко това се залага и съпровожда с действия в една изключителна сложна и неблагоприятна обстановка - враждебно настроени съседи, без поддръжка на регионална или велика сила. Обобщенията и изводите на автора са подкрепени със солидни аргументи и анализи.

Положителна оценка заслужават разсъжденията на кандидата за модерния национализъм. Тук авторът допълва тезата си, че българският управляващ елит и като цяло българското общество не можаха да посрещнат предизвикателствата на ХХ в. и да постигнат максималистичната възрожденска идея за национално освобождение и обединение на българския народ в една държава.

Процедурните изисквания на закона за развитието на академичния състав в Р България са спазени. Научната продукция на кандидата, изводите и оценките за личности, събития и процеси в междувоенния период и тяхното значение за българската историческа наука ми дават основание да гласувам положително за заемане академичната длъжност "доцент" от гл. ас. д-р Димитър Йонов Митев в професионално направление 2.2, научна област 05.03.06, секция "История на българския национален въпрос" в Института за исторически изследвания.

София, 20 юли 2015 г.

Член на журито:

(доц. д-р Стоян Германов)

